

WERKINGSVERSLAG STRAFUITVOERINGSRECHTBANK 2019

1. Algemeen : personeelsbestand

De kamers ASu1, ASu2 (voor veroordeelden) en ASu3 (KBM – voor geïnterneerden) van de strafuitvoeringsrechtbank hebben het hele jaar 2019 een volledige samenstelling gehad. Tijdens het gerechtelijke verloop van 2019 werden 4 dienstperiodes van telkens halve maanden georganiseerd, waarbij de vakantiekamers zowel zaken van strafuitvoering als internering hebben behandeld. Er werden hiervoor een plaatsvervangende strafuitvoeringsrechter en drie plaatsvervangende assessoren ingeschakeld.

De drie kamers werden bijgestaan door drie griffiers. Er waren ook het hele jaar twee voltijdse griffiemedewerkers werkzaam; zij legden in de loop van het jaar hun eed als griffier af. Eén van hen werd ingeschakeld als afgevaardigd griffier tijdens de vakantieperiode. Een derde voltijdse griffiemedewerker is in de loop van 2019 langdurig ziek geworden. Om de dagelijkse werklast het hoofd te bieden werd beroep gedaan op tijdelijke medewerkers en stagiairs als aanvulling van het vast personeel en ter vervanging van het afwezige personeelslid.

Een bezetting van drie voltijdse griffiemedewerkers is een absoluut minimum. De wetgeving inzake strafuitvoering en internering bevat strikte regels m.b.t. de oproeping voor de zitting en de verzending, aan meerdere bestemmingen, van de vonnissen of beschikkingen. Dagelijks komen zeer veel documenten toe op de griffie (verzoeken, adviezen, verslagen, ...) die moeten worden verwerkt en in het juiste dossier gerangschikt. Bovendien zijn de regels inzake veroordeelden en geïnterneerden onderling verschillend. De strenge voorschriften en korte wettelijke termijnen zorgen voor een hoge werkdruk. Tijdelijke en wisselende medewerkers kunnen wel enige ondersteuning bieden. Het duurt echter enige tijd eer zij zijn ingewerkt; hun opleiding is arbeidsintensief en vraagt elke keer opnieuw een bijzondere investering van de vaste medewerkers en griffiers.

Op de griffie is in 2019 dan ook hard gewerkt, zowel door de griffiers als door de medewerkers, om te vermijden dat de vlotte werking van de strafuitvoeringsrechtbank in het gedrang zou komen.

De griffie heeft ook, naast haar dagelijkse taken, verder geïnvesteerd in de digitalisering van de dossiers. De strafuitvoeringsrechtbank Antwerpen maakt ondertussen ten volle gebruik van 'het digitale dossier'. Zo kunnen externe partners (openbaar ministerie, justitiehuis,

gevangenissen, inrichtingen tot bescherming van de maatschappij, forensisch psychiatrische centra) documenten opladen en hebben zij ook inzage in de stukken van het dossier die voor hen bestemd zijn. De SURB Gent is de motor van deze digitalisering, maar ook door de griffie van de SURB Antwerpen werden aanzienlijke inspanningen gedaan om het systeem te implementeren en wordt nog steeds gewerkt aan de optimalisering en de verruiming van de toepassing. Het digitaal systeem is een aanzienlijke ontlasting voor alle externe diensten; de stukken dienen immers slechts één maal te worden opgeladen en de stukken en dossiers dienen niet meer over en weer te worden gestuurd. Ook voor de griffie heeft dit ongetwijfeld belangrijke voordelen. Momenteel moet echter, naast het digitale dossier, ook het SURTAP-systeem, het officiële informaticasysteem van de strafuitvoeringsrechtbank, verder gevoed en opgevolgd worden. Daarnaast zijn er ook nog de papieren dossiers die moeten worden aangevuld. Op dit ogenblik wordt het digitale dossier op de griffie dan ook vooral als een bijkomende belasting ervaren. Er worden echter door de griffiers en de griffiemedewerkers gezamenlijke inspanningen gedaan om het systeem optimaal te laten werken als investering voor de toekomst.

2. Overleg en informatieuitwisseling

De strafuitvoeringsrechtbank bleef ook in 2019 in permanent overleg met alle diensten waarmee wordt samengewerkt om aldus te komen tot een vlotte behandeling van de dossiers (justitiehuis, balie, openbaar ministerie, ...). De rechtbank luisterde ook naar vragen van instellingen en ging in op verzoeken van voorzieningen of projecten binnen het hulpverleningslandschap die hun werking wilden toelichten.

Daarnaast werd door de strafuitvoeringsrechtbank geïnvesteerd in de uitwisseling van ervaringen en werkwijzen met de collega's van de andere strafuitvoeringsrechtbanken. In 2018 is de Conferentie van de Nederlandstalige Strafvueroeringsrechtbanken opgestart. Dit kader laat toe om meer gestructureerd in overleg te treden met de andere Vlaamse strafuitvoeringsrechters. De SURB Gent heeft het voorzitterschap op zich genomen. In 2019 hebben 2 vergaderingen plaatsgevonden. Verschillende leden van de strafuitvoeringsrechtbank Antwerpen namen ook deel aan een door het IGO georganiseerde studiedag rond het uitwisselen van beroepservaringen.

De strafuitvoeringskamers en hun griffiers hadden ook onderling overleg om de werkprocessen en de rechtspraak te bespreken. Zo werd eind 2019 het initiatief genomen om de correcte bejegening van de slachtoffers op te volgen op een uniforme wijze. De aanzet werd gegeven voor een systematisch nazicht van de dossiers van de veroordeelden naar de aanwezigheid van slachtofferfiches. Er werd beslist om, indien er geen spoor is in een dossier van de verwittiging van een burgerlijke partij die slachtoffers is geweest van een misdrijf met aantasting van de integriteit, aan het openbaar ministerie te vragen om nazicht te doen of de terzake geldende bepalingen zijn nageleefd.

Door niet alleen te zetelen in gevangenissen en forensisch psychiatrische centra maar ook in psychiatrische ziekenhuizen stelde de Kamer voor de Bescherming van de Maatschappij zich aanspreekbaar op voor al deze voorzieningen. Er werd ook steeds getracht om zo snel mogelijk antwoord te bieden op een vraag tot overleg of ontmoeting ter plaatse vanwege betrokken diensten of voorzieningen. Daarnaast werd ingegaan op vragen van het beleid. De KBM was steeds vertegenwoordigd op initiatieven die werden georganiseerd vanuit of in samenwerking met het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid of Justitie. Meer structureel maakte een assessor van de KBM deel uit van de stuurgroep voor de uitbouw van een netwerk 'Zorg aan Geïnterneerden' voor het Hof van Beroep Antwerpen.

Rechters en assessoren hebben op actieve wijze meegewerkt aan diverse opleidingen, studiedagen en symposia, onder meer georganiseerd door het IGO, een hulpverleningsorganisatie, universiteiten, of waren er als deelnemer aanwezig.

3. Werklast

De verdeelsleutel voor de te behandelen dossiers tussen de kamers ASu1 en ASu2 is de gevangenis waar de veroordeelde verblijft. Tegelijkertijd wordt erover gewaakt dat de werklast van de beide kamers niet teveel verschilt en worden te grote verschillen bijgestuurd. **Kamer ASu1** was in 2019 bevoegd voor de **veroordeelden** verblijvende in de gevangenissen van Hoogstraten en Wortel. Het werkgebied van **kamer ASu2** bestreek de **veroordeelden** die verbleven in de gevangenissen van Antwerpen, Hasselt, Merksplas en Tongeren. In de loop van 2019 zijn de dossiers van veroordeelden verblijvende in Turnhout en Mechelen overgeheveld van kamer ASu2 naar ASu1, om aldus tot een betere spreiding van de werklast te komen. Omdat de vaststellingen van kamer ASu2 dreigden uit te lopen, nam kamer ASu1 ook 50 dossiers over.

Kamer ASu1 deed **824** uitspraken in 2019. Kamer ASu2 deed **967** uitspraken. De vonnissen tijdens het gerechtelijk verloop (**277** voor de drie kamers samen) zijn hierbij niet meegerekend.

De cijfers geven het aantal uitgesproken vonnissen weer. Hoewel sommige gedetineerden meerdere strafuitvoeringsmodaliteiten tegelijk aanvragen (beperkte detentie, elektronisch toezicht en/of voorwaardelijke invrijheidstelling), wordt getracht die verzoeken zoveel mogelijk samen te voegen teneinde er in één vonnis uitspraak over te doen. De vonnissen worden tijdig uitgesproken, binnen de wettelijke termijn van 7 of 14 dagen, in dringende gevallen binnen de 3 dagen of indien nodig zelfs op de banken.

Kamer ASu3, de Kamer voor de Bescherming van de Maatschappij, zetelt in alle inrichtingen waar geïnterneerden zijn geplaatst. In 2019 vonden zittingen plaats in de

inrichtingen tot bescherming van de maatschappij van de strafinrichtingen te Merksplas, Turnhout en Antwerpen, in de Forensisch Psychiatrische Centra Gent en Antwerpen, in de afdelingen Langdurig Forensisch Psychiatrische zorg (LFP) en Geïntegreerde ondersteuning voor personen met een Licht verstandelijke beperking binnen een Forensische context (GoLF) van de Zorggroep Sint-Kamillus in Bierbeek en in de afdeling Levanta van het PC Sint-Jan-Baptist te Zelzate. Tijdens de zittingen in het PC Sint-Jan-Baptist te Zelzate en in de Zorggroep Sint-Kamillus te Bierbeek werden ook dossiers behandeld van geïnterneerden die in de betrokken voorziening verbleven in vrijheid op proef. Daarnaast werden ook zittingen georganiseerd in instellingen waar meerdere geïnterneerden waarvoor de KBM Antwerpen bevoegd is, verblijven onder het statuut van invrijheidstelling op proef. Voor een aantal geïnterneerden is het immers moeilijk en stresserend om zich naar Antwerpen te verplaatsen. Bovendien dient voor de verplaatsing vaak individuele begeleiding te worden voorzien. Aldus verplaatste de KBM Antwerpen zich onder meer naar het OPZC Rekem en naar Amanis in Zoersel.

In 2019 werden door de KBM Antwerpen **735** vonnissen uitgesproken. Daarnaast werden in totaal **295** tussentijdse beschikkingen of kabinetsbeslissingen genomen. De vonnissen in het gerechtelijk verlot (**277** voor de drie kamers samen) werden hierbij niet meegerekend.

De vonnissen worden in principe tijdig uitgesproken, binnen de wettelijke termijn van 7 of 14 dagen. Ook de beschikkingen werden in de regel binnen de wettelijke termijn uitgesproken, behoudens een aantal uitzonderingen. Het opvragen van de nodige bijkomende informatie kan soms tot een vertraging van enkele dagen leiden.

4. Inhoud beslissingen

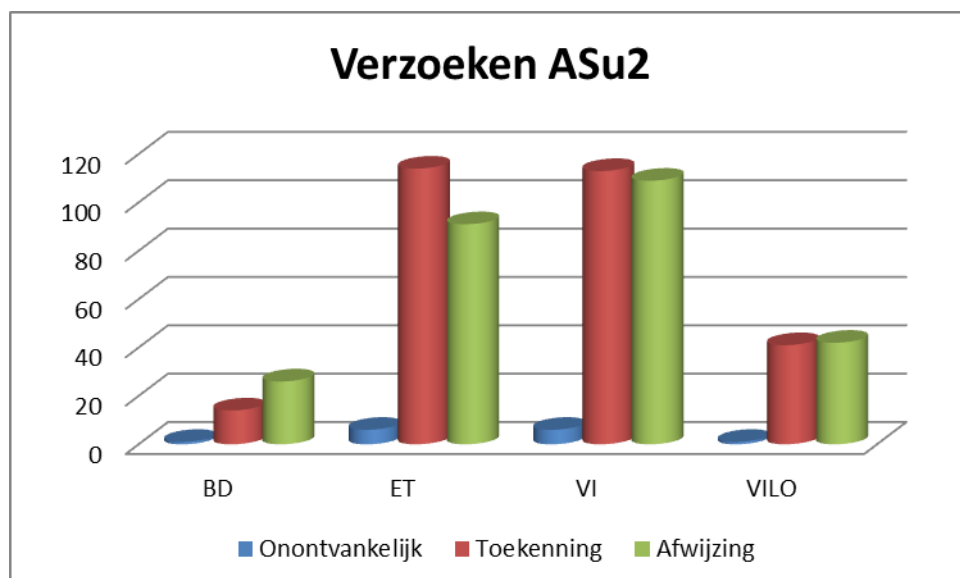
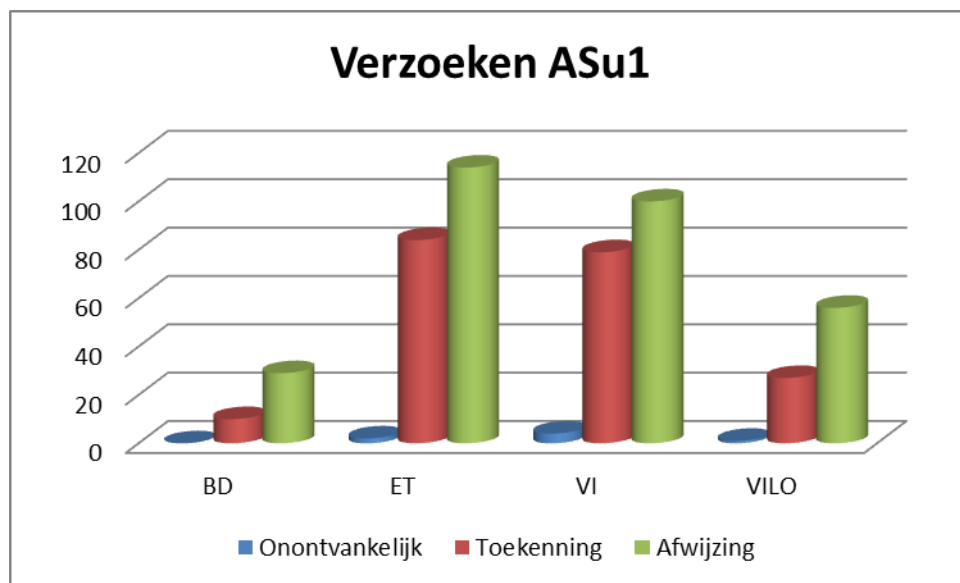
Vooreerst wordt steeds gestreefd naar het verbeteren van de leesbaarheid en toegankelijkheid van de vonnissen en beschikkingen, zowel op gebied van inhoud als op gebied van vorm.

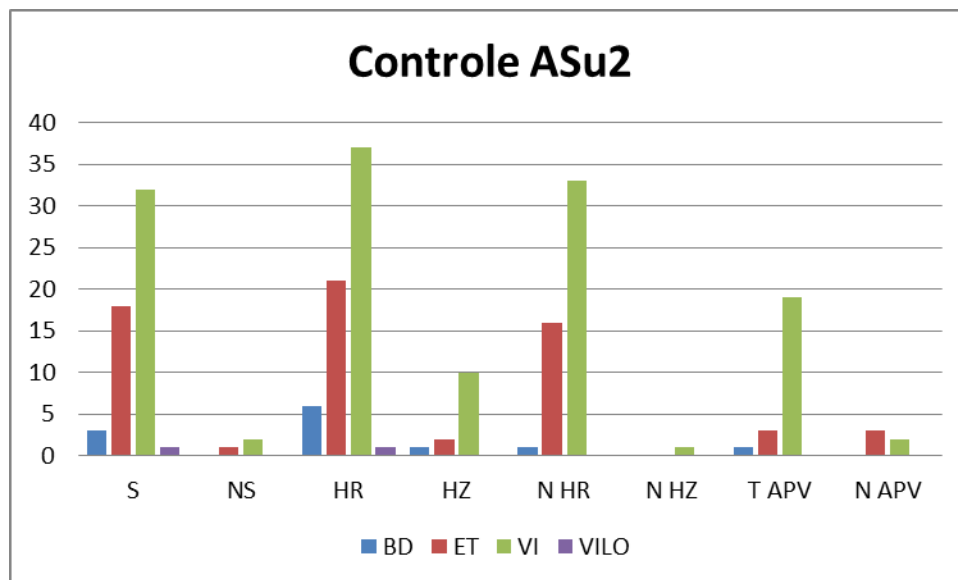
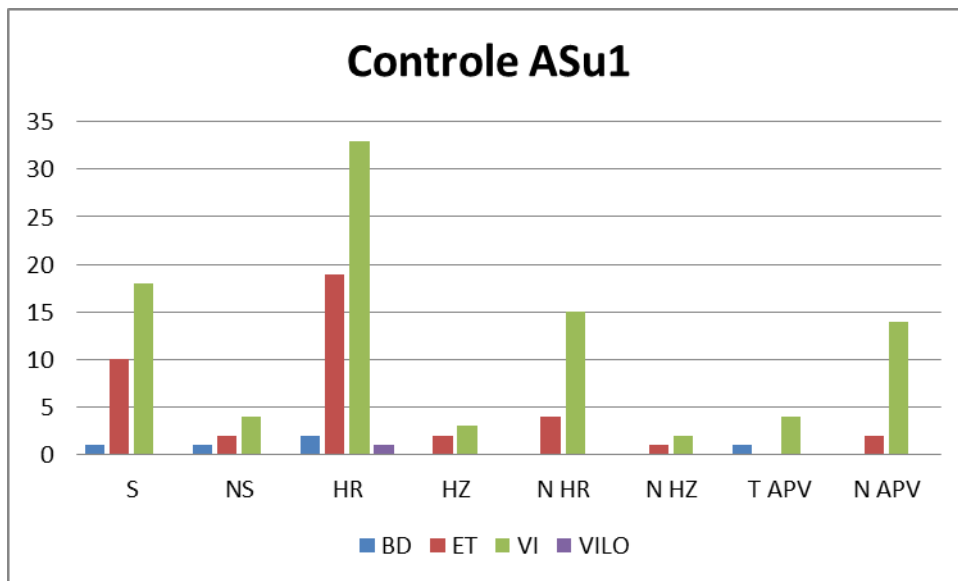
De inhoud van de uitspraken in dossiers van veroordeelden door de kamers ASu1 en ASu2 worden voorgesteld in de eerste vier grafieken hierna onder punt 5.

De inhoud van de uitspraken in dossiers van veroordeelden door de KBM (of kamer ASu3) zijn hierna in de twee laatste grafieken onder punt 5 opgenomen. Naast de gegevens in de grafieken is nog vermeldenswaardig dat in 2019 43 geïnterneerden definitief in vrijheid werden gesteld; 7 personen overleden. Er werd 1 dossier overgedragen aan een Franstalige KBM. Er kwamen 55 nieuwe geïnterneerden onder het toezicht van de KBM Antwerpen. Eind december 2019 waren nog 77 geïnterneerden geplaatst in de afdelingen tot bescherming van de maatschappij (ABM Antwerpen, ABM Brugge, ABM Merksplas, ABM Turnhout). Deze geïnterneerden wachten op een mogelijkheid tot overplaatsing naar of

opname in een voorziening waar zij aangepaste zorg kunnen krijgen in een veilig kader. Daarnaast waren er eind december 2019 243 geïnterneerden geplaatst in de forensisch psychiatrische centra Antwerpen en Gent en in de door de bevoegde overheid erkende inrichtingen buiten de penitentiaire centra (de afdelingen LFPZ en GoLF van de Zorggroep Sint-Kamillus in Bierbeek en afdeling Levanta van het PC Sint-Jan-Baptist in Zelzate).

5. Grafieken

6. Doelstellingen 2020

De uitdagingen voor 2020 zijn vooral de volgende:

- het in goede banen leiden van de inwerkingtreding van de gewijzigde wet betreffende de externe rechtspositie van veroordeelden waarbij de strafuitvoeringrechter vanaf 1 oktober 2020 bevoegd wordt voor de strafuitvoering van de korte straffen;
- het verbeteren van de informatie-uitwisseling tussen de strafuitvoeringsrechtbank enerzijds en de correctionele rechtbank en de onderzoeksrechters anderzijds;
- de mogelijkheden verkennen van een nauwere samenwerking tussen de strafuitvoeringrechtbank en de probatiecommissies.